

Hans Jæger

Hinke Bergegren

1907

»Anarkiets bibel» var under tryckning, då jag p[er]sonligen gjorde bekantskap med dess f[or]fattare, Hans J[ae]ger. Han var, naturligt nog, s[aa] sp[an]d p[aa] hur hans stora verk skulle blifva mottaget. Han talade om det med l[ag]ande entusiasm. Ber[att]ade hur m[an]ga [a]r han varit upptagen med dess nedskrivande, och vad han nu hoppades och [o]nskade. F[or]l[ag]garen ville utgiva det i *en* tjock volym till ett pris av fem kronor. F[or]fattaren hade, mera praktisk, velat f[aa] ut det i h[af]ten, s[aa] att arbetet [ae]ven skulle kunna bliva spriddt bland arbetarna. Det borde kunna bli en nyttig bok f[or] agitatorer, menade J[ae]ger.

Det lumpna p[an]garna, det [a]r f[or]bannelsen, yttrade han, och det var ju det han hade bevisat i sitt verk.

Jag, som t[an]kte p[aa] *Brand*, bad om hans portr[et]t. Han lovade att skicka det. Men n[ag]ot portr[et]t kom naturligtvis aldrig.

D[aa] jag s[aa] f[or] n[ag]on tid sedan var nere i K[oe]penhamn, d[ar] Hans J[ae]ger f[or] n[ar]varande [a]r bosatt, besl[ot] jag att upps[oe]ka honom.

Jag fick veta, att han var eftermiddag h[oe]ll till p[aa] »Dagmar», ett kaf[ee] i teaterns hus, inv[an]tade honom d[ar], tr[ae]ffade honom och erinrade honom om hans l[of]te.

»Mitt portr[et]t», svarade han, »ja, det [a]r ju sannt. V[an]ta ett [oe]gonblick.»

Han gick in i rummet bredvid. Jag v[an]tade troget. Men det blev mig f[or] l[an]ge. Jag gick dit in. D[ar] satt han med slokhatten p[aa] och en ung konstn[ar] tecknade portr[et]tet f[or] *Brand*.

Det [a]r utm[ar]kt tr[ae]ffat.

Han skrev sitt namn under. Och han log s[aa] godt [oe]ver att han h[all]it sitt l[of]te, d[aa] han gav mig teckningen.

Hans J[ae]ger [a]r st[an]digt den unge till sinnet. Men [oe]ver femtio [a]r.

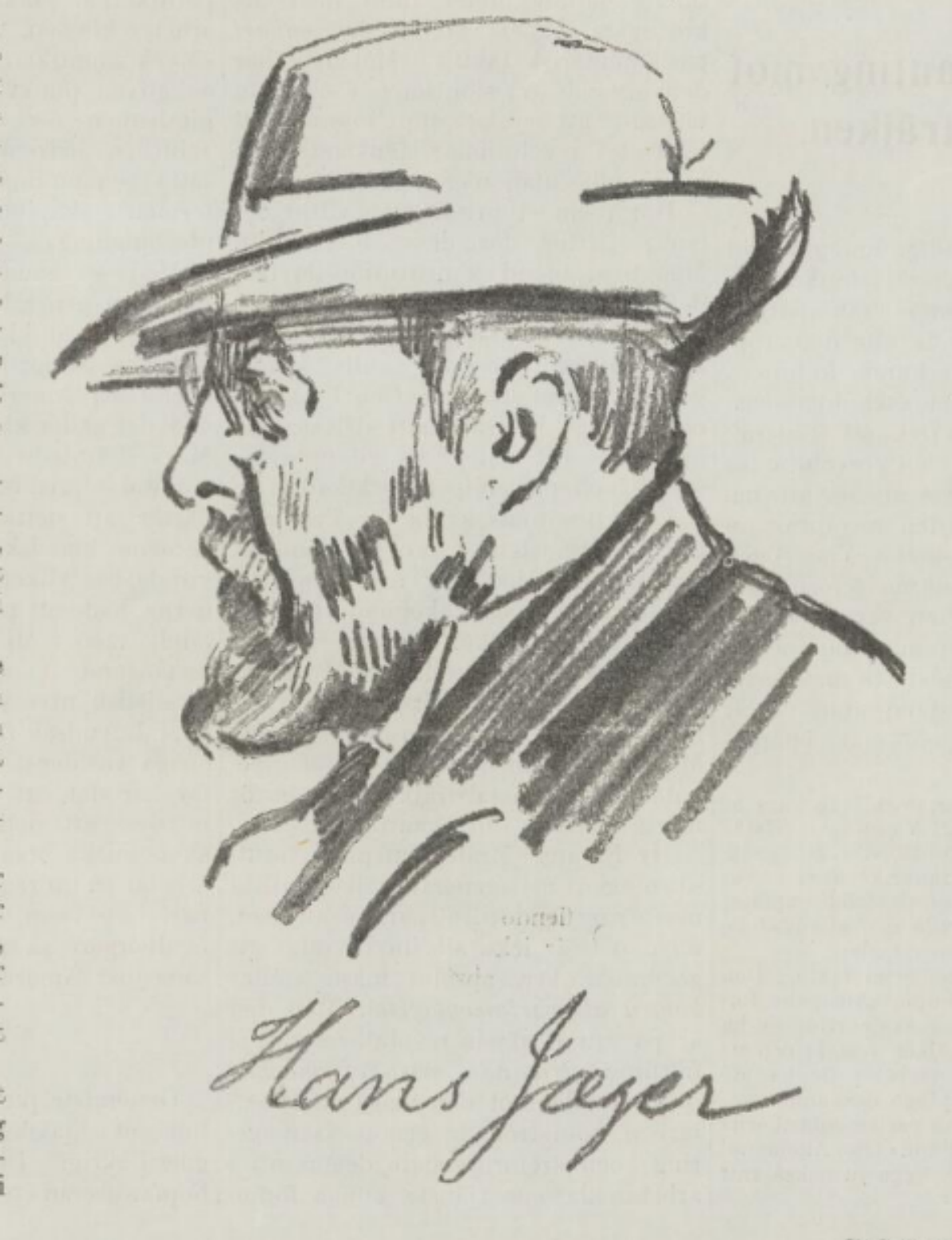
Han [a]r f[oe]dd i Drammen 2 sept. 1854. Redan vid 13 [a]r gav han sig till sj[oe]s; han avanserade till styrman. Kom hem till Norge 1874 och besl[ot] d[aa] att ta studentexamen, vilken han m[ar]kvt[er]digt nog avlade redan [a]ret d[ar]p[aa].

P[an]ningbekymmer tvingade honom att taga anst[an]llning som stenograf i Stortinget och den sysslan sk[oe]tte han i cirka 10 [a]r, d[aa] han blev »om[oe]jlig». Det var visserligen icke det filosofiska arbete han utgav 1878, (om Kants f[or]nuftskritik), som st[oe]tte de v[or]dade stortingsjobbarna, utan en roman »Fra Christiania-Boh[oe]men» som han uts[an]de strax f[or]e julen 1885. Den var f[or] besk, d. v. s. f[or] sann.

Boken var osedlig. Det var bockarnas dom. Den blev beslagtagen. R[att]teg[an]g. Och domen lydde p[aa] 60 dagars »arrest» och konfiskering. Men den hade v[ae]ckt en liflig diskussion.

J[ae]ger, som trots domen, l[at] trycka en ny upplaga, vilken huvudsakligast spriddes i Sverige, blev p[aa] nytt [a]talad och d[oe]md till h[oe]ga b[oe]ter och 150 dagars »arrest». Han for till Paris. Men v[an]de tillbaka [a]ret d[ar]p[aa], tog straffet och - s[aa] [ae]terigen till Paris, varifr[an] han utgav en h[oe]geligen »opassande» bok, som han kallade: Syk k[ae]rlighet.

[A]r 1898 v[an]de han tillbaka till Kristiania, d[ar] han ingick i »Socialdemokratens» redaktion. Hans l[an]gtan till den stora v[er]lden drog honom dock tillbaka till Paris, d[ar] han b[oe]rjade l[ag]ga planen till sitt huvudverk: »Anarkiets bibel». I K[oe]penhamn utarbetade han det och lyckades f[aa] en f[or]l[ag]gare.

Det är ett betydelsefullt verk och kräver sitt eget kapitel.

Hans Jæger är en högst originell personlighet, intresserad för allt; den enda norrman jag träffat, som är fullt kosmopolit. Hade han varit född i ett stort land, vore han erkänd som en verkligt stor man. Men sådana tål icke Kråkvinkelsborna. Det känna vi här i Sverige alltför väl, här finns ej andra stora män än - kungssliskar och politiska skojare.

Hans Jæger är huvudet större än borgarsamhällets intellektuella; han säljer sig icke, därför är han föraktad.

Men han föraktar dem också tillbaka. Gud, vad han föraktar dem!

Det Anarkistiska Biblioteket

Hinke Bergegren
Hans Jæger
1907

Tidningen Brand #2 1907

sv.anarchistlibraries.net